

Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija

u euharistijskome slavlju

**prigodom početka školske godine u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji
Sjemenišna crkva Presvetoga Srca Isusova, ponedjeljak, 4. rujna 2017., u 11.30 sati**

Na početku nove školske godine u radosti Kristova mira i ljepote euharistijskoga slavlja pozdravljam cijelu ovu obitelj naše Nadbiskupske klasične gimnazije, u zajedništvu s rektorom Međubiskupijskoga sjemeništa, prečasnim gospodinom Matijom Pavlakovićem i drugim poglavarima, kao i s ostalom subraćom svećenicima, donoseći vam svima molitvenu blizinu našega zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića. Molitva povezuje sve nas, a danas posebno vas, dragi gimnazijalci i gimnazijalke, s vašim profesorima, profesoricama i djelatnicima Gimnazije.

Posebnim osjećajima dobrodošlice pozdravljam učenike i učenice prvoga razreda koji se uključuju u život gimnazijske zajednice. Vi nastavljate hod kao novi naraštaj ove znamenite institucije koja će za tri godine proslaviti svoju stotu obljetnicu djelovanja, dok ovdje na zagrebačkoj Šalati živi od 1928., dakle, na pragu smo devedesete godine.

Upoznajući povijest Gimnazije vidimo kako se nosila s raznim okolnostima, kako je čuvala svoju posebnost i bila ugrađena u Crkvu i društvo dajući izniman doprinos hrvatskoj duhovnosti, kulturi i nacionalnomu biću. U toj povijesti postoje određeni međaši, novosti, pomaci koji nas uče oslušivati djelovanje Božjega Duha. Među takve događaje smještamo i ovogodišnju novost, da je na mjesto ravnatelja, prečasnoga gospodina Marijana Franjčića, komu zahvaljujemo za desetgodišnje vršenje službe, došla ravnateljica Gimnazije, gospođa Ljuba Duvnjak, koju srdačno pozdravljam, moleći za nju posebnu snagu Gospodinova Duha.

Ona je već kao vjeroučiteljica u prijašnjoj školi surađivala s Gimnazijom. Sada dolazi k vama i postaje dijelom vaših života u otvorenosti, odgovornosti, poštovanju i ljubavi. Tako ju i vi prihvatite i pomozite joj da vam svojom službom očituje poslanje na koju ju Bog poziva, a Crkva povjerava.

Braćo i sestre, ovo slavlje prvoga dana škole već odražava posebnost naravi i ozračja naše Gimnazije. Ovdje se uči, raduje novim spoznajama, raste u osposobljavanju duha, uma i srca, usvajajući kršćanske vrijednosti, pri čemu je sve što činimo prožeto molitvom.

A što ima ljepše, što je veće nadahnuće za život škole od spoznaje da nastavnici mole za svoje učenike i da učenici mole za svoje nastavnike, tražeći dobro i slijedeći Božje putove u ljubavi prema bližnjima? Takvim pristupom lakše se usvajaju spoznaje, ništa nije preteško i svaki uloženi napor ima smisla.

Zato zazivamo darove Duha Svetoga u ovoj školskoj godini i Njega ponizno molimo da nam očisti srca od grijeha za koje se iskreno kajemo, gledajući ga kako nas raširenih ruku primaju u zagrljaj svoga otvorena Srca (oltarna slika Presvetoga Srca).

Homilija

Liturgijska čitanja: 1Kor 2, 1-5; Lk 4, 16-30

1. Isus je u svome zavičaju, u Nazaretu. Subota je, *šabat*, za židovske vjernike dan posvećen Gospodinu. Čita jedan odlomak iz Svetoga pisma, nama poznati odlomak iz Knjige proroka Izaije. Nakon toga, svoje tumačenje započinje neobičnom rečenicom: *Danas se ispunilo to što je prorok naviještao; riječi koje odjekuju u vama*. I čuli smo da je odgovor onih koji su slušali njegovo tumačenje bio najprije pozitivan, oduševljavajuć.

No, nakon početnoga oduševljenja slijedi obrat. Nakon što je spomenuo proroka Iliju i udovicu iz Sarfate te Elizeja i gubavca Naamana, prožeti su gnjevom i Isusa žele ubiti. Odakle ta promjena raspoloženja?

Za razliku od evanđelista Marka i Mateja, Luka ne naglašava obscenijavanje. Sjetimo se kako je u tim Evanđeljima zapisano da su se njegovi sumještani pomalo rugali: *Otkud to njemu; pa poznajemo ga; što nam to govori?*

I ovdje smo čuli pitanje: *Nije li ovo sin Josipov?* Ono se, doduše, može tumačiti i kao obscenijavanje, ali se nazire i drugi naglasak.

2. Spominjući Josipa zapravo govore o njegovoj pripadnosti njima. Taj čudesni prorok je njihov. Mogli bismo reći da ga žele posjedovati i imati samo za sebe. Ta posesivnost zahtijeva da oni imaju prvo mjesto u njegovu poslanju; da treba kod njih činiti čuda.

Zato Isus spominje proroke Iliju i Elizeja, spominje dva slučaja privrženosti Bogu koji ne pripadaju njihovom i njegovu narodu. Tada izriče rečenicu o proroku u svome zavičaju. Na hrvatski smo preveli da nije dobro došao, ali – budući da ste klasičari dobro je to naglasiti – Luka piše da: *oudeîs profêtes dektós estin en te patrîdi autoû. Dektós*, latinski *acceptus* znači da „nije prihvaćen“.

Isus od svojih Nazarećana traži veliku otvorenost srca. Poziva ih da ga prihvate u njegovu služenju svim ljudima. Ali – kako to redovito biva s čuvstvima koja nisu oplemenjena istinskom ljubavlju – posesivnost se pretvara u nasilje i mržnju.

To je važna poruka na početku školske godine: da bismo bili s Bogom, potrebno je imati otvoreno srce i ne gajiti duhovnost u kojoj bismo Boga željeli za sebe. On je Emanuel, Bog s nama, a ne Bog za nas, za našu potrebu, za naša očekivanja i povlastice.

3. Dobro je primijetiti još nešto. Isus koji je utjelovljena Božja Riječ, čini nešto što je tadašnjim slušateljima bilo neobično. Ako sami posegnete za Izaijinim tekstom, vidjet ćete da je Isus pročitao samo trećinu drugoga retka. Premda je Prorokov poziv sav intoniran radošću, slobodom, životom, taj redak kaže: *Da navijestim godinu milosti Gospodnje i dan odmazde Boga našega*. Svi su poznavali taj redak koji se redovito čitao prema određenomu redu subotom u sinagogi.

Isus ne spominje 'dan odmazde', hebrejski: *Jom nakām*, nego samo godinu milosti Gospodnje, doslovno: *Godinu prihvaćanja*. To zbunjuje. Tko je on da tu prekida Božju riječ, ali jednako tako: kako smije zanemariti Božju osvetu prema onima su činili zlo? Isus ne dolazi kao sudac; u njemu se ispunilo Božje obećanje koje nije po ljudskoj mjeri i očekivanjima.

Zato im spominje dva mjesta o Iliji i Elizeju gdje su Boga prihvatili oni od kojih se – ljudski gledano – ne bi očekivalo.

4. Zašto nam to govorim? Da u ozračju onoga što se podrazumijeva ne previdimo i ne prečujemo što nam Bog govori. U ozračju ove katoličke gimnazije mogli bismo misliti da smo blizu, možda bliže Bogu od drugih.

Neka uistinu tako bude, ali da nas izvanjsko ozračje ne zavede i da ne zanemarimo nadahnuća koja nam Bog povjerava.

Zato molimo Duha Svetoga; da riječi ne budu samo riječi, nego da nas živa Božja riječ s kojom smo najdublje povezani po euharistiji preobražava u ljude koji će svjedočiti prisutnost Duha koji raduje, oslobađa, vraća vid, ublažava boli i ublažava bijedu.

Kao 'klasičarima' držim vrijednim spomenuti da taj pojam koji se nalazi i u imenu naše gimnazije dolazi od *classicus*, *classis*, u starome Rimu od Servija Tulija korištenoga za bogate posjednike, za ono što danas možemo zvati 'najvišim poreznim razredom'. Bio je to pokazatelj materijalne nadmoći nad drugima, a kasnije prelazi u preneseno značenje onoga što je izvrsno, ugledno, najbolje kakvoće, premda se i danas nešto 'klasificira', stavlja u 'klase', a u nekim se jezicima (kao u engleskome) školski razredi i polaznici određenih programa zovu 'klasama'.

U našem kršćanskom poimanju 'klasičnost' se odnosi ne samo na određenu staru kulturu, nego na vrijednosti koje su sveopće i na kojima počiva povijest naše civilizacije. No, te su vrijednosti dijelom preobražena i oplemenjene kršćanskom Radosnom viješću, vrijednostima ljubavi, milosrđa, sebedarja, velikodušnosti u Isusu Kristu.

5. 'Klasični program' daje temelje, daje stanovitu širinu na kojoj se može nadograđivati. To je korijen iz kojega niče puno grana i plodova. Zato vas pozivam da vam budu nadahnuće oni koji su poput vas klečali u ovim klupama, gledali isti prostor, ponirali u svoje srce, da bi Bog po njihovoj malenosti činio velika djela.

I osobno se radujem, dok vas gledam u ovome slavlju, sjećajući se svojih pitanja, odaziva, nesigurnosti onoga vremena i iznad svega čudesne sigurnosti koja dolazi od Gospodina.

Iskoristite dar koji vam je dan; i budite dar drugima. Uvijek svemu pristupajte sa zahvalnošću i nemojte ostati na površini. Velika prijetnja našoj hrvatskoj kulturi, našem društvenomu životu jest upravo površnost. Ovdje imate preduvjete da ponirete u dubinu.

Čuli smo kako apostol Pavao, koji je pred sobom imao sjajne mogućnosti, savršenu karijeru; visoko obrazovan; odrastao u židovstvu, poznavatelj grčke i rimske

kulture, predodređen, kako se danas običava reći, da bude uspješan..., a on ipak piše da sve smatra bezvrijednim, bez Isusa Krista.

Mogli bismo reći da to i nije poticaj za učenje. Upravo suprotno. Njegovo obrazovanje, njegova pripremljenost, sredstva koja je stekao učeći omogućila su da se Bog njime posluži i da Božju riječ proširi do svih dijelova tada poznatoga svijeta.

Važno je da ne zamijenimo sredstvo i cilj. Znanje nije sebi svrha, ako nema ljubavi kojom život postaje životnijim. Kultura koja teži za znanjem bez odnosa s bližnjima odumire ili se pretvara u besplodnost, a ponekad i u nasilje. U ovoj gimnaziji, uz sve njezine poteškoće, središte ostaje Krist, a po njemu čovjek zahvaćen Božjom ljubavlju.

6. To sveti Pavao govori i u današnjemu odlomku iz Poslanice Korinćanima. Upravo tu gdje kaže da nije došao s uzvišenom besjedom koristi prekrasan retorički izričaj. Premda je bio upoznat s tadašnjim znanjem i ljudskom mudrošću, ne želi ju koristiti da bi nekoga prevario, zaveo i njime manipulirao. Došao je kao svjedok i zato spominje *martýrion tou Theou*.

Došao je među braću i sestre koji su trpjeli, koji su svjedočili svoju vjeru na temelju susreta s živim Kristom; dolazi k onima koje je on progonio, svjestan svojih promašaja.

Pavao prilazi „slab, u strahu i drhtanju“, u poštovanju u kojemu ljudska mudrost nema snagu. I izriče predivnu rečenicu koju ponesimo danas u svoje živote: *Besjeda moja bijaše u pokazivanju Duha i snage da se vjera vaša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj*.

Ta je snaga na grčkome nazvana *dynamis*, na latinskome *virtus*. Na te ste riječi već naišli i još ćete naići u puno vaših predmeta. Znamo da je virtualnost dobila nova značenja, daleko od njihove izvornosti. Zato je uvijek dobro duhom klasičara ponirati što dublje i vidjeti što o tome kaže kršćanstvo.

Niti u jednome pitanju se ne dopustite zatvoriti. Bog je istina i zato smo uvijek pozvani tražiti istinu. I što više znate lakše ćete odmaknuti ono što želi prekriti dubinu i zamagliti temelje.

A na tome putu s vama i za vas molim da budete *dinamično-virtualni*, onako kako su to bili vaši prethodnici, đaci iste gimnazije, često ovdje moleći pred Isusovim Srcem, pred likom Majke Marije i svetoga Josipa, u zajedništvu sa svetima i blaženima čija se prisutnost ovdje snažno osjeća, preporučujući vas posebno zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca *in virtute Dei*.

Amen.